

**Een kleine stap voor de provincie, een wereld
van verschil voor dieren.
Zeven begrotingsvoorstellen voor verbetering
dierenwelzijn Noord-Holland 2022**

Partij voor de Dieren

Provincie Noord-Holland

12-10-2021



Inhoud

Inleiding.....	2
1. Redenen voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid	2
2. Rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn	3
3. Suggesties voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid 2022.....	3
3.1 Schuilgelegenheid weidedieren	3
3.2 Wilde dieren	5
3.3 Eén fte boost Dierenwelzijn 2022	7
4. Vragen aan de commissie.....	9

“Our task must be to free ourselves by widening our circle of compassion to embrace all living creatures and the whole of nature and its beauty.”

Albert Einstein

Inleiding

Provincie Noord-Holland heeft deze collegeperiode (2019-2023) voor het eerst een gedeputeerde Dierenwelzijn. Een primeur en iets om trots op te zijn. In het coalitieakkoord is een eerste invulling aan deze nieuwe portefeuille gegeven: een budget van €200.000 voor opvangcentra voor wilde dieren. Maar de provincie kan veel meer betekenen voor dieren. Vaak als onderdeel van bestaand beleid en zonder veel extra kosten, maar met relatief veel impact. Een gezonde democratie en zorgvuldig bestuur houdt rekening met alle inwoners – mensen én andere dieren. Logisch, omdat er vele miljoenen dieren in onze provincie leven en omdat politieke en bestuurlijke beslissingen hun levens in grote mate beïnvloeden.

Dat past ook in deze tijd, waarin de positie van het dier in de maatschappij verandert en inbreuk op dierenwelzijn steeds minder worden geaccepteerd.¹ Mensen verwachten ook meer van verschillende overheden op dit gebied.

Bij de behandeling van de Kaderbrief in de Provinciale Statenvergadering op 28 juni 2021 nodigden Gedeputeerde Staten (GS) de Provinciale Staten (PS) uit om met ideeën te komen voor de besteding van vrijkomende middelen uit het rekeningresultaat. De Partij voor de Dieren (PvdD) heeft daarop een motie ingediend met daarin de oproep aan GS om samen met de commissie NLG tot een specifiekere uitwerking te komen van de portefeuille dierenwelzijn, en op basis van dat overleg eventueel een financiële bijdrage beschikbaar te stellen voor verdere uitwerking van deze portefeuille.

De reactie van GS hierop was dat het wenselijk zou zijn als de PvdD met een voorstel komt naar NLG, waarin de fractie aangeeft hoe ze de portefeuille verder ziet worden vormgegeven. De PvdD heeft daarop de motie aangehouden en het gevraagde voorstel geschreven.

In dit document staan alleen voorstellen met mogelijke financiële gevolgen voor 2022. Het gaat om relatief weinig geld (geschat op €215.000 voor alle voorstellen), maar het zou een wereld van verschil maken voor de dieren en iedereen die zich om hen bekommert. Het levert bovendien ook bredere maatschappelijke voordelen op.

1. Redenen voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid

Er zijn meerdere redenen te benoemen om provinciaal dierenwelzijnsbeleid op te stellen en uit te voeren. Enkele voorbeelden:

- een gezonde provinciale democratie houdt rekening met de belangen van dieren, omdat ze in onze provincie leven en omdat provinciale beslissingen hun levens in grote mate beïnvloeden (denk aan infrastructurele projecten, natuur, mobiliteit, landbouw, etc.). Provinciaal beleid heeft impact op dieren en hun leefomgeving en daar hoort dan provinciale verantwoordelijkheid voor hun welzijn bij;
- de wens vanuit de maatschappij. Mensen accepteren steeds minder dat dieren niet goed worden behandeld en willen dat de belangen van dieren ook worden meegenomen bij besluitvorming;

¹ [Een nieuw partnerschap tussen mensen en dieren | Nieuwsbericht | Raad voor Dierenaangelegenheden \(rda.nl\)](https://www.rda.nl/nieuws/een-nieuw-partnerschap-tussen-mensen-en-dieren)

- naleving van de wettelijk erkende intrinsieke waarde van het individuele dier (zie Wet dieren, artikel 1.3).² Een dier is immers geen object als een auto, maar een levend wezen met gevoel dat kan lijden. Elk dier heeft een waarde voor zichzelf, los van het zo genoemd nut voor de mens;
- naleving van artikel 1.3, lid 3 van de Wet dieren waarin is opgenomen dat dieren zijn gevrijwaard van onder andere pijn, fysiek ongerief, angst en chronische stress;
- 'do no harm principe' – het internationaal ontstaan principe dat uitgaat van het vermijden van aanrichten van (verdere) schade als gevolg van bepaald handelen. Dit principe past de provincie bijvoorbeeld toe binnen de ROM, als het gaat om klimaat en biodiversiteit. Door 'do no harm' als uitgangspunt te nemen in het geval van dieren, stelt de provincie zich minimaal als doel om dierenwelzijn niet (verder) aan te tasten;
- meer rekening houden met dieren, levert ook andere maatschappelijke voordelen op. Meer bomen, minder aanrijdingen met dieren, meer compassie, groenere omgeving, minder leed, positieve impact op gezondheid van mensen en milieu, een nuttige tijdsbesteding voor jongeren en mensen met een rugzakje, etc.

2. Rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn

De rol van de gedeputeerde Dierenwelzijn is om zich ervoor sterk te maken dat de belangen van dieren meer vanzelfsprekend expliciet worden meegenomen in beslissingen van de provincie, daar waar beslissingen en uitvoering de belangen van dieren raken. Verschillende dossiers raken belangen van dieren en het is aan de gedeputeerde Dierenwelzijn om daar scherp op te blijven, input te leveren bij collega's (andere gedeputeerden), en met PS samen te werken om steeds naar verbeteringen te zoeken. Dit gaat over veel dossiers: van infrastructuur en landbouw tot ruimtegebruik, natuurbeheer en wonen. Dierenwelzijn integraal meenemen dus.

3. Suggesties voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid 2022

De Partij voor de Dieren legt in dit stuk ten behoeve van het debat voor de Begroting 2022 de volgende suggesties voor provinciaal dierenwelzijnsbeleid voor. Het gaat om in totaal **zeven voorstellen, gegroepeerd onder drie thema's**. Onder 3.1 zijn drie voorstellen te lezen die te maken hebben met de problematiek van schuilgelegenheden voor weidedieren bij weersextremen (totale kosten ongeveer €85.000). Onder 3.2 worden drie suggesties gedaan met betrekking tot wilde dieren (totale kosten ongeveer €60.000). Ten slotte wordt onder 3.3 één voorstel gedaan voor een eenjarige boost van ambtelijke capaciteit op het dossier dierenwelzijn (totale kosten ongeveer €70.000). Het complete pakket van zeven voorstellen komt dus neer op slechts ongeveer €215.000.

3.1 Schuilgelegenheden weidedieren

Wettelijk is bepaald dat dieren, wanneer deze niet in een gebouw worden gehouden, bescherming moet worden geboden tegen extreme weersomstandigheden (artikel 1.6 Besluit houders van dieren).³ In de praktijk wordt deze wettelijke bepaling onvoldoende nageleefd en soms wordt dat ook door de provincie en gemeenten bemoeilijkt. Weidedieren als schapen, koeien en paarden hebben bij extreme weersomstandigheden, als hitte, hagel, zware neerslag of kou, al jaren geen tot nauwelijks bescherming. Ook in Noord-Holland is dit het geval. Dieren lijden hier ernstig onder.

Deze problematiek zal de komende jaren door klimaatverandering en daarbij horende weersextremen, alleen maar toenemen. De provincie en burgers zien gehouden dieren het liefst buiten in het

² [wetten.nl - Regeling - Wet dieren - BWBR0030250 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl/Regeling-Wet-dieren-BWBR0030250)

³ [wetten.nl - Regeling - Besluit houders van dieren - BWBR0035217 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl/Regeling-Besluit-houders-van-dieren-BWBR0035217)

landschap. Dat brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om geschikte schuilgelegenheden zoveel mogelijk te faciliteren en aan te moedigen.

In de ontwerp Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (OV-NH2022) is weliswaar in artikel 6.16 opgenomen dat gemeenten in hun Omgevingsplannen Landelijk gebied kunnen voorzien in de bouw van schuilstallen, maar dat is nog een lange weg te gaan. Bovendien zijn schuilstallen volgens de verordening alleen toegestaan op grote percelen (gelijk of groter dan 5000 m²) en is niets geregeld voor kleinere percelen. Sommige gemeenten hebben hier aandacht voor gevraagd.

Over mobiele en tijdelijke schuilmogelijkheden zegt de provincie niets. Daar mag de gemeente volgens jurisprudentie wat van vinden in een beleids- en bestuurlijke afweging, maar niet alle gemeenten zijn zich bewust van die mogelijkheid. Daarnaast kan het plaatsen van bomen, heggen en houtwallen op een perceel ook een oplossing zijn, wat bovendien het landschap gevarieerder, levendiger en biodiverser maakt. De Vereniging Nederlands Cultuurlandschap pleit ook voor het terugbrengen van zulke landschapselementen.⁴

Voorstellen (totale kosten €85.000):

 **1. Stel een Handreiking met handvatten/richtlijnen voor gemeenten op over de verschillende mogelijkheden (o.a. mobiele schuilmogelijkheden, landschapselementen) die er zijn om schuilgelegenheden voor dieren te faciliteren en te stimuleren.** Gemeenten hebben niet altijd de informatie hierover beschikbaar en zo'n document kan helpen duidelijkheid te scheppen, bewustwording te creëren en bescherming van dieren te versnellen. Ga voor het opstellen van de handreiking in gesprek met (dierenwelzijns)ambtenaren van gemeenten, dierenwelzijnsorganisaties en dierhouders over wat nodig is om schuilgelegenheden beter te faciliteren en om realisatie ervan te kunnen versnellen. Organiseer een netwerkbijeenkomst voor gemeenten, agrariërs en dierhouders over de Handreiking.

Geschatte kosten: € 20.000. Opstellen Handreiking: € 10.000, Netwerkbijeenkomst: € 10.000.

 **2. Faciliteer en stimuleer agroforestry daar waar mogelijk.** Dit is een teeltsysteem waarin bomen, als fruitbomen, of struiken worden gecombineerd met eenjarige teelten of veehouderij. Dit geeft ook schuilmogelijkheden, wat een win-win is voor boeren en dieren. Boeren/ondernemers kunnen dan vrijwillig meedoen.

Geschatte kosten: € 35.000. Twee voorbeeldprojecten van elk € 15.000 en kennisdeling op het erf €5.000.

 **3. Geef versneld uitvoering aan de ambities voor het stimuleren van de aanleg van landschapselementen zoals heggen en houtwallen langs sloten in weilanden.** Ook dit zijn schuilgelegenheden voor dieren. Maak inzichtelijk voor ondernemers wat mogelijk is en ecologisch verantwoord, en deel overzichtelijke informatie hierover actief. Stimuleer dat veehouders (waar mogelijk) bomen kunnen planten op hun weilanden om zo voor schuilgelegenheid voor dieren te zorgen. Dit voorkomt ook een boete bij een controle van de NVWA.⁵ Ga bijvoorbeeld in gesprek met Stichting wAarde en LandschappenNL die achter het initiatief "Bomen voor koeien" zitten en die veel ervaring hebben opgedaan met het op geschikte plaatsen en in samenwerking met boeren en ecologen planten van bomen en bosjes.^{6 7}

⁴ <https://www.nederlandscultuurlandschap.nl/wat-doet-vnc/deltaplan-voor-het-landschap/>

⁵ [Schotse hooglanders op terrein van Europarcs Resort De Rijk ... - Noordhollands Dagblad](#)

⁶ <https://www.bomenvoorkoeien.nl/>; <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/actie-bomen-voor-koeien>

⁷ <https://landschapsbeheergroningen.nl/projecten-beplanting/bomen-voor-koeien/>

Goede uitvoering hiervan kan met relatief weinig geld een enorme winst opleveren voor niet alleen de dieren. Het zorgt ook voor een levendiger, biodiverser, klimaatbestendig landschap, voor verbeterde grond en waterhuishouding, waar ook boeren en burgers baat bij hebben.^{8 9}

Geschatte kosten: €30.000. Kosten voor bundelen en overzichtelijk maken van relevante informatie, informatiecampagne en het planten.

3.2 Wilde dieren

Wilde dieren komen meestal door mensgerelateerde zaken in problemen. Denk aan verkeer, versnippering van groen en natuur, bomenkap, renovatieprojecten, bouw- en landbouwactiviteiten, prikkeldraad, rondslingerend visgerei of zwerfafval. Er zijn steeds minder plekken waar dieren veilig kunnen vertoeven. Ook zorgt de afnemende biodiversiteit en het gebruik van landbouwgif voor minder voedsel voor dieren. De Dierenbescherming heeft eerder een brief gestuurd met negen adviespunten over hoe beter om te gaan met wilde dieren in onze provincie en hun belangen eerlijk mee te laten wegen in beleid.¹⁰ Wilde dieren houden zich vaak niet aan gemeente grenzen, wat een rol van provincie ook logisch maakt.

Voorstellen (totale kosten €60.000):

 **4. Voorkom aanrijdingen met wilde dieren:** Nog steeds zijn er veel aanrijdingen met wilde dieren en dat aantal stijgt. De provincie raakt met haar beleid op het gebied van o.a. infrastructuur, wonen en mobiliteit aan het leefgebied en veiligheid van dieren en dat brengt verantwoordelijkheden (zorgplicht) met zich mee. De provincie zet zich in voor verkeersveiligheid in Noord-Holland en het explicieter betrekken van dieren daarbij is een logische stap. Naast faunapassages en ecoducten, zijn er steeds meer kleinere ingrepen, innovatieve ideeën en technologieën die ingezet kunnen worden om het aantal aanrijdingen naar beneden te brengen.

Stimuleer daarom met prijzen/wedstrijden innovatieve oplossingen op het gebied van veiligheid van dieren in relatie tot het verkeer. Geschatte kosten: € 15.000.

 **5. Investeer meer in onderzoek naar slimme, diervriendelijke (niet-dodelijke) oplossingen en preventieve methoden bij vermeende overlast van dieren.**

Bijna alle partijen in de provincie geven aan dat het doden van dieren bij vermeende overlast en schade door dieren alleen ingezet mag worden als er echt geen andere oplossing is. Zoals de Dierenbescherming stelt: we zouden meer moeten leren leven mét dieren. Het hoort in een beschaafd land immers in principe niet om conflicten op te lossen met kogels en vergassing. Het doden van dieren is een maatregel die niet alleen levens ontnemt, maar ook diep ingrijpt in complexe ecosystemen en familieverbanden. Zo zijn in Noord-Holland in 2018 onder andere gedood: 1.372 knobbelswanen, 621 vossen, 10.824 hazen, 1.334 meerkoeten, 13.772 wilde eenden, meer dan 100.000 ganzen en 1.382

⁸ <https://www.actiefonline.nl/premium/algemeen/algemeen/47483/-bomen-planten-in-weilanden-heeft-toekomst->

⁹ <https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/actie-bomen-voor-koeien>

¹⁰ <https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=1100157045>

damherten.¹¹ Meeste burgers en politieke partijen verkiezen een niet-dodelijke maatregel boven een dodelijke.

De provincie kan daarom meer inzetten op het zoeken naar diervriendelijke oplossingen, zoals landinrichting, ruimtelijke inrichting en technologische innovatie.¹²

Zo heeft BIJ12 een jaarlijks fauna-onderzoeksbudget van € 460.000. Hier wordt invulling aan gegeven aan de hand van een door provincies vastgestelde onderzoeksagenda. Gezien de verwevenheid van verschillende BIJ12-onderzoeken en ongelijke tijdspaden is lastig aan te geven welk deel van het onderzoeksbudget jaarlijks aan niet-dodelijke middelen wordt besteed, maar een grove inschatting door de organisatie is dat we ze jaarlijks tussen de +/- €90.000-€130.000,- aan onderzoeken aan niet-dodelijke middelen hebben besteed. Gezien de roep vanuit de maatschappij en ook provinciaal consensus dat niet-dodelijke middelen altijd de voorkeur zouden moeten hebben, zou het logischer zijn om het hele onderzoeksbudget van BIJ12 (voor zover het conflicten met dieren betreft) in te zetten voor het zoeken naar niet-dodelijke oplossingen voor mens-dierconflicten. Daar zou het dus gaan om inzet voor accentverschuiving en niet per se om extra geld.

Provincie zelf kan daarnaast met prijzen/wedstrijden innovatieve oplossingen op het gebied van niet-dodelijke methoden stimuleren.

Geschatte kosten: € 15.000 voor in ieder geval prijzen/wedstrijden die zich richten op het vinden van oplossingen voor de grootste mens-dier conflicten in Noord-Holland.



6. Maak naleving Wet Natuurbescherming en natuurinclusief handelen makkelijker voor gemeenten en ondernemers. Daar zijn twee slagen in te maken:

- a) De provincie is het bevoegd gezag m.b.t. bescherming van wilde dieren volgens Wet Natuurbescherming, maar de Omgevingsdiensten hebben het druk met de vele taken. Veel te vaak signaleren oplettende burgers situaties waarin aanvragers en initiatienemers zoals woningcorporaties, VvE's en particuliere eigenaren de Wet natuurbescherming niet naleven vanwege onwetendheid en omdat de informatieverstrekking hieromtrent tekortschiet: dit kan gaan om vergunningplichtige activiteiten, een simpele meldplicht (onderhoud aan gebouwen, bijvoorbeeld schilderwerk) of het aanvragen van een objectvergunning (zoals steigers).

Het is daarom van groot belang dat er duidelijke informatie wordt verstrekt over beschermde soorten, en over hoe nadelige gevolgen van werkzaamheden en activiteiten voor bijvoorbeeld nestelplekken vermeden kunnen worden. Gezien het feit dat wilde dieren gemeente grenzen vaak overstijgen, de rol van de provincie als beschermer van wilde dieren en natuur en de rol van de provincie als verbinder, is het voor de hand liggend dat Noord-Holland hier de handschoen oppakt.

Zorg er dus voor, in overleg met gemeenten, dat duidelijke informatie over praktische naleving van bestaande wet- en regelgeving ter bescherming van wilde dieren (Wet Natuurbescherming) beter onder bedrijven en particulieren wordt verspreid, zodat naleving ook beter geschiedt. Nu wordt er bijvoorbeeld bij (ver)bouwwerkzaamheden (aanleggen van steigers, etc.) niet goed rekening gehouden met (beschermde) wilde dieren (bijv. gierzwaluwen). Zorg bijvoorbeeld via een duidelijke informatiecampagne in de betrokken sectoren voor meer bewustwording, zoals dat nu wellicht met de plicht tot

¹¹ [Publicaties - Faunabeheer NH \(fbenoordholland.nl\)](#), zie Jaarverslag 2019.

¹² [Microsoft Word - 2019_04_01_Omgang met wilde dieren in de provincie \(stateninformatie.nl\)](#)

energiebesparing gebeurt. Initiatiefnemers zouden bijvoorbeeld actief geïnformeerd kunnen worden en makkelijk op één plek beschikbare vogelkaarten moeten kunnen raadplegen, waar ook informatie staat hoe rekening te houden met beschermde soorten, zoals het niet verstoren van gierzwaluwen tijdens de kwetsbare periode.

Zo kan de provincie het opzetten van vogelkaarten bij gemeenten faciliteren en dus de nestelplekken van gebouwbewonende vogelsoorten inventariseren. Deze gegevens kunnen voor vergunningen, toezicht en handhaving bij gemeenten en provincie standaard geraadpleegd worden. Amsterdam kan hierin als voorbeeld dienen voor de andere gemeenten, door haar expertise en ervaring met het gebruik, beheer en opzetten van vogelkaarten. Dit helpt gemeenten met minder capaciteit.

In de beantwoording van de zienswijzen over de Omgevingsverordening 2020, heeft de provincie toegezegd “door kennisoverdracht en het organiseren van een symposium” gemeenten te willen stimuleren om net als Amsterdam een stap te zetten in de inventarisatie van broedplekken van soorten. Dat kan nu concreter en beter worden uitgewerkt en uitgevoerd.¹³

- b) Deel kennis en informatie over bescherming van wilde dieren en hun leefomgeving (over toepassen van bijv. ecologisch maaibeleid, natuurinclusief bouwen, etc.) ook actief, gebundeld en overzichtelijk met gemeenten, zodat gemeenten hierin niet zelf het wiel hoeven uit te vinden en ontlast worden en makkelijk diervriendelijk kunnen handelen.

Gemeenten geven namelijk nog steeds opdracht aan aannemers met groot materieel om in het voorjaar, wanneer vogels nog nesten hebben, bermen en oevers te maaien. Ook wordt te vroeg gebaggerd. Provincie Noord-Holland doet inmiddels steeds beter aan ecologisch beheer van bermen en oevers, en doet daarmee veel kennis op. Die kennis kan zij door middel van gebundelde informatie (document met handvatten/richtlijnen) en eventueel kennis- en netwerkbijeenkomst overdragen aan gemeenten, maar zo ook zelf blijven leren. Dat zou ook landelijk beleid kunnen ondersteunen: onlangs is een motie aangenomen om kansen voor versterking en bescherming van natuur en biodiversiteit bij bouw en renovatie te pakken.¹⁴

Geschatte kosten: € 30.000. Handreiking en informatiecampaagne.

3.3 Eén fte boost Dierenwelzijn 2022

Een flink aantal maatregelen die de Partij voor de Dieren naast bovenstaande maatregelen wil voorstellen, kosten niet zozeer geld, maar gaan over in gesprek gaan met andere organisaties, input vragen van hen, mogelijkheden voor verbetering verkennen en bundelen van informatie. Daar is dan vooral (tijdelijk) ambtelijke capaciteit voor nodig. Nu is er slechts één persoon (deels) bezig met dierenwelzijn.

Voorstellen (totale kosten €70.000)::

¹³ [https://www.noord-](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Nota_van_beantwoording_Omgevingsverordening_NH2020.org)

[holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Nota_van_beantwoording_Omgevingsverordening_NH2020.org](https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Nota_van_beantwoording_Omgevingsverordening_NH2020.org)

¹⁴ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z17106&did=2021D36777>



7 . Daarom wordt voorgesteld om in 2022, gedurende één jaar, één fte Dierenwelzijn aan te stellen voor het project “Boost dierenwelzijn 2022”. De gedeputeerde zou bij de ambtenaren een oproep kunnen doen wie veel affiniteit heeft met dieren, en enthousiast is voor de functie.

Geschatte kosten: € 70.000.

Het gaat bijvoorbeeld om de volgende maatregelen waar deze persoon mee aan de slag kan (voorbeelden). Maar de exacte invulling kunnen we verder ook aan GS overlaten.

Maatregel	Toelichting
Benut kansen voor een verbetering van dierenwelzijn in de door de provincie ingezette landbouw- en voedseltransitie en de daarbij horende transparantie: - maak bijvoorbeeld een overzicht van mogelijkheden om dierenwelzijn (sterker) te laten meewegen bij verschillende manieren waarop de provincie subsidie verstrekt en investeringen doet. Denk aan POP3-gelden, natuurbeheer, etc.;	De provincie zet volgens de Voedselvisie in op natuurinclusieve, diervriendelijke en meer plantaardige landbouw. Het is goed om inzichtelijk te maken hoe we concreet die transitie kunnen benutten om ook dierenwelzijn duidelijker te laten meewegen.
Ga meerdere gesprekken aan met Caring Farmers en dierenwelzijnsorganisaties met de bedoeling om in kaart te brengen hoe de provincie kan bijdragen aan verdere verbetering van dierenwelzijn. O.a. door dierenwelzijn onderdeel te laten zijn van kringlooplandbouw. Maak dat vervolgens overzichtelijk.	Neem daarin ook de negen punten van de Dierenbescherming in mee: één voor één verkennen hoe de provincie daarin tegemoet kan komen. ¹⁵
Voorkom aanrijdingen met wilde dieren: - ga in gesprek met dierenwelzijnsorganisaties (bijv. Dierenbescherming) en andere onafhankelijke experts (zoals wildopvangcentra) over mogelijke maatregelen die de provincie kan nemen om aanrijdingen met wild te verminderen. Kijk of er ook handvatten voor gemeenten kunnen worden ontwikkeld; - ga in overleg met gemeenten om te kijken waar er verbeteringen op dit onderwerp kunnen worden gemaakt; - bekijk op welke wijze zou kunnen worden geregeld dat onafhankelijk wordt bijgehouden waar dieren worden aangereden en hoeveel. Aan de hand van deze gegevens kan de provincie vervolgens het gevoerde beleid evalueren.	Nog steeds zijn er veel aanrijdingen met wilde dieren. De provincie raakt met haar beleid op het gebied van o.a. infrastructuur en mobiliteit aan het leefgebied en veiligheid van dieren en dat brengt verantwoordelijkheden (zorgplicht) met zich mee. De provincie investeert terecht in veiligheid van mensen in het verkeer, en dat zou ook voor dieren moeten gelden. Er is geen onafhankelijke instantie die voor de provincie bijhoudt waar dieren worden aangereden en hoeveel. Aan de hand van deze (openbare) gegevens zou de provincie wel gericht maatregelen kunnen nemen, zoals een betere weginrichting, reflectoren, een verlaging van de snelheid.
Neem dierenwelzijn mee in de herziening Barometer Welvaart en Welzijn/Monitor Brede	De provincie heeft een soort eigen “Monitor Brede Welvaart”, Barometer Welvaart en

¹⁵ <https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=1100157045>

Maatregel	Toelichting
Welvaart (bijvoorbeeld onderdeel milieu en leefomgeving).	Welzijn. Er worden stappen gemaakt om de monitor te verbeteren. Neem daar dierenwelzijn en belangen van dieren goed in op en overleg met dierenwelzijnsorganisaties over hoe dat het beste te doen. Natuurlijk heeft de provincie niet als enige invloed op dit soort factoren, maar dat geldt voor veel onderwerpen waar de provincie zich mee bezighoudt. Dat mag ons er niet van weerhouden om in ieder geval binnen de maximale provinciale mogelijkheden ons best te doen.
Steun Noord-Hollandse voorloper in forensisch dierenonderzoek: - kijk hoe we als provincie zulke uitzonderlijke Noord-Hollandse helden in het zonnetje kunnen zetten; - ga als provincie vanuit de portefeuille Dierenwelzijn in gesprek met de veterinaire forensisch arts om te kijken of de provincie nog leerpunten kan meenemen voor haar eigen beleid en om te onderzoeken op welke manieren de provincie het forensisch dierenonderzoek een steuntje in de rug zou kunnen geven.	Het is heel bijzonder dat de enige veterinaire forensisch arts in Nederland, Monique Verkerk, haar praktijk heeft in Noord-Holland. ^{16 17} Zij voert uniek forensisch onderzoek uit op overleden dieren, om daarmee de doodsoorzaak te achterhalen. Vaak is er sprake van dierenmishandeling. Dit onderzoek geeft de politie handvatten bij de opsporing van daders, en het geeft justitie een bewijs in handen bij de vervolging. Daarbij gaat dierenmishandeling nogal eens samen met criminaliteit en met geweld tegen mensen, waaronder ook kinderen. In die zin kan dit forensisch onderzoek zeer nuttig zijn bij signaleren en bestrijden van criminaliteit binnen de provincie. Er is echter geen vergoeding voor, ook al erkent iedereen de nut en noodzaak ervan. De forensisch arts doet dit werk in haar vrije tijd en heeft daarnaast nog een full time dierenartspraktijk. De provincie kan op zijn minst in gesprek gaan met de forensisch arts en kijken hoe we zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van de beschikbare kennis.

4. Vragen aan de commissie

De Partij voor de Dieren hoort graag hoe andere fracties over de zeven voorstellen onder hoofdstuk 3 denken, en heeft specifiek de volgende vragen aan de commissie:

1. Kan de commissie de zeven suggesties onder hoofdstuk 3 steunen?
2. Heeft de commissie nog andere suggesties voor de portefeuille Dierenwelzijn (eventueel op iets langere termijn)?

¹⁶ <https://www.ad.nl/binnenland/wil-oma-haar-pincode-niet-br-geven-dan-gaat-poekie-er-aan~ab11593b/>

¹⁷ [Welkom - Stichting Forensisch Dierenonderzoek](#)